

31 Οκτωβρίου, 1994

[ΑΡΤΕΜΗΣ, Δ/στής]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 146 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

ΠΑΓΚΥΠΡΙΑ ΣΥΝΤΕΧΝΙΑ ΝΟΣΟΚΟΜΩΝ (Π.Α.ΣΥ.ΝΟ)
ΔΙΑ ΤΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΣ ΑΥΤΗΣ,

Αιτητές,

v.

ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΜΕΣΩ ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΥΓΕΙΑΣ (ΑΡ. 2),

Καθ' ων η αίτηση.

(Υπόθεση Αρ. 795/92)

Διοικητικό Δικονομικό Δίκαιο — Κατάργηση της δίκης — Ανάκληση της επίδικης στην προσφυγή απόφασης συνεπάγεται κατάργηση της δίκης — Εκτός αν μπορεί να αποδειχθεί ζημία που αποτελεί λόγο για συνέχιση της δίκης.

5

Οι αιτητές και δη η Παγκύπρια Συντεχνία Νοσοκόμων προσέβαλε την παράλειψη των καθ'ων η αίτηση να εγκρίνουν αιτήματά τους για παραχώρηση άδειας απουσίας για την άσκηση συντεχνιακής εργασίας. Κατά την εκδίκαση της προσφυγής η παράλειψη άρτηρε με επιστολή της Υπηρεσίας Δημόσιας Διοίκησης & Προσωπικού με την οποία παραχωρήθηκε τέτοια άδεια. Ως εκ τούτου ο δικηγόρος των καθ'ων η αίτηση πρόβαλε προδικαστική ένσταση ότι η δίκη είχε καταργηθεί.

10

15

Το Ανώτατο Δικαστήριο κηρύσσοντας την προσφυγή καταργημένη, αποφάσισε ότι:

20

Έχοντας υπόψη τις αρχές που καθιέρωσε η νομολογία το Δικαστήριο έκρινε ότι με την ικανοποίηση του αιτήματος των αιτητών που τους κοινοποιήθηκε με την επιστολή ημερ. 25.1.94, η δίκη καταργήθηκε και οι αιτητές δεν έχουν οποιδήποτε συμφέρον για τη συνέχισή της. Ούτε μπορεί να θεωρηθεί ότι οι αιτητές έχουν υποστεί οποιαδήποτε ζημιά κατά την περίοδο για την οποία η προσβαλλόμενη απόφαση σε ισχύ. Τέτοιος ισχυρισμός εξάλλου ούτε έχει προβληθεί ούτε έχει αποδειχθεί.

25

Η προσφυγή κηρύσσεται καταργημένη με £100 έξοδα υπέρ των αιτητών.

Αναφερόμενες υποθέσεις:

Καλλιμάχου κ.ά v. Δημοκρατίας (1991) 4 Α.Α.Δ. 3803,

Παπαδόπουλος v. Δημοκρατίας (1989) 3 Α.Α.Δ. 973,

5

Στράγκα Λτδ v. Δημοκρατίας (1991) 3 Α.Α.Δ. 643,

Παγκύπρια Συντεχνία Νοσοκόμων ("ΠΑ.ΣΥ.ΝΟ") v. Δημοκρατίας
(Αρ.1) (1994) 3 Α.Α.Δ. 174.

10

Προσφυγή.

Προσφυγή εναντίον της απόφασης των καθ' ων η αίτηση με την οποία αρνήθηκαν αίτημα των αιτητών για παραχώρηση άδειας απουσίας από την εργασία τους για διεκπεραίωση συντεχνιακής εργασίας.

15

P. Χαραλάμπους, για τους Αιτητές.

20

Γ. Στυλιανίδης, Δικηγόρος της Δημοκρατίας, για τους Καθ' ων η αίτηση.

Cur. adv. vult.

ΑΡΤΕΜΗΣ, Δ.: Οι αιτητές με την προσφυγή τους αυτή επιδιώκουν την ακύρωση της απόφασης του καθ' ου η αίτηση με την οποία αρνήθηκε το αίτημά τους για παραχώρηση άδειας απουσίας από την εργασία τους για διεκπεραίωση συντεχνιακής εργασίας.

25

Ο δικηγόρος των αιτητών απέστειλε στον Υπουργό Υγείας την ακόλουθη επιστολή ημερ. 24.3.92:

30

"Κύριε,

Γράφομεν την παρούσαν εκ μέρους των πελατών μας της Παγκύπριας Συντεχνίας Νοσοκόμων (ΠΑ.ΣΥ.ΝΟ) διά να φέρωμεν εις γνώσιν σας τα κάτωθι:

35

"Νοσοκόμοι-μέλη της Παγκύπριας Συντεχνίας Νοσοκόμων επανειλημμένως έχουνε ζητήσει άδεια απουσίας από την εργασία τους από την Αδελφή Διευθύνουσα Νοσοκόμα του Γενικού Νοσοκομείου Λευκωσίας, διά να μπορέσουν να φέρουν εις πέρας ορισμένες εργασίες και/ή επείγοντα θέματα τα οποία αφορούν την Συντεχνία τους (όπως π.χ. Ενημέρωση στις άλλες Επαρχίες

40

αναφορικά με την σύσταση της ΠΑ.ΣΥ.ΝΟ) πλην όμως αυτή έφερε ένσταση εις την αιτούμενη άδεια” γεγονός το οποίον δεν συμβαίνει όσον αφορά τα μέλη - νοσοκόμους της Κλαδικής Επιτροπής Νοσοκόμων της ΠΑ.ΣΥ.ΔΥ.

5

Ενόψει των ανωτέρω αναφερομένων παρακαλούμεν όπως δώσετε σχετικές οδηγίες εις την Διευθύνουσα να παραχωρεί άδεια εις τα κάτωθι μέλη της ΠΑ.ΣΥ.ΝΟ.

10

(α)
 (β)
 (γ)
 (δ)

15

όταν τα εν λόγω πρόσωπα αιτούνται τέτοιας αδειας διά σκοπούς της ΠΑ.ΣΥ.ΝΟ.

Εν αναμονή απαντήσεώς σας.”

20

Το Υπουργείο Υγείας ζήτησε τις απόψεις του Υπουργείου Οικονομικών. Ο Διευθυντής της Υπηρεσίας Δημόσιας Διοικήσεως και Προσωπικού απάντησε στο Υπουργείο Υγείας με επιστολή του ημερ. 11.8.92, το περιεχόμενο της οποίας έχει ως εξής:

25

“Έχω οδηγίες ν’ αναφερθώ στις επιστολές σας με αρ. Φακ. Υ.Υ. 22.10.19 και ημερ. 3.4.1992 και 20.5.1992 σχετικά με το αίτημα της ΠΑ.ΣΥ.ΝΟ για παροχή στα στελέχη της άδειας απουσίας από την εργασία τους για συνδικαλιστικούς σκοπούς και να παρατηρήσω ότι τόσο το Καταστατικό της ΜΕΠ όσο και το γεγονός της πολύ περιορισμένης αντιπροσωπευτικότητας της ΠΑ.ΣΥ.ΝΟ δεν επιτρέπουν την ικανοποίηση του πιο πάνω αιτήματος. Τα στελέχη της ΠΑ.ΣΥ.ΝΟ μπορούν να ασκούν τα συνδικαλιστικά τους καθήκοντα εκτός των ωρών εργασίας.”

30

35

Αντίγραφο της πιο πάνω επιστολής κοινοποιήθηκε στο δικηγόρο των αιτητών την 1.9.92 και ως αποτέλεσμα καταχωρήθηκε η παρούσα προσφυγή. Ενώσω η ακροαματική διαδικασία βρισκόταν σε εξέλιξη το αίτημα επανεξετάστηκε και η Υπηρεσία Δημόσιας Διοικήσεως & Προσωπικού έστειλε στο δικηγόρο των αιτητών την ακόλουθη επιστολή ημερομηνίας 25.1.94:

40

“Έχω οδηγίες ν’ αναφερθώ στην επιστολή σας με ημερ. 29.11.1993, σχετικά με την πιο πάνω Προσφυγή, που αφορά το αίτημα της ΠΑΣΥΝΟ να παρέχεται άδεια σε ορισμένα μέλη της

να απουσιάζουν από την εργασία τους για συνδικαλιστικούς σκοπούς και να σας πληροφορήσω ότι συμφωνούμε να δίδεται στα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της ΠΑΣΥΝΟ άδεια να απουσιάζουν από την εργασία τους για σκοπούς διατύπωσης των απόψεών τους πάνω σε θέματα που αφορούν τους όρους εργασίας των μελών της συντεχνίας.” 5

Οι λόγοι για ακύρωση της επίδικης απόφασης που προβλήθηκαν εκ μέρους των αιτητών είναι:

(1) Παραβίαση των Άρθρων 28(1) και 21(2) του Συντάγματος. Το Άρθρο 28 παραβιάστηκε γιατί τα μέλη της ΠΑ.ΣΥ.ΔΥ τυγχάνουν ευνοϊκής μεταχείρισης έναντι των αιτητών. Παραβιάστηκε επίσης το Άρθρο 21(2) με το οποίο διασφαλίζεται το δικαίωμα του συνεταιριζέσθαι και του δικαιώματος ιδρύσεως και προσχωρήσεως σε συντεχνίες. 15

(2) Έλλειψη δέουσας έρευνας.

(3) Η επίδικη απόφαση στερείται αιτιολογίας. 20

Ο δικηγόρος της Δημοκρατίας υπέβαλε τις ακόλουθες δύο προδικαστικές ενστάσεις:

(α) Οι αιτητές προσβάλλουν την παράλειψη του καθ' ου η αίτηση και/ή την άρνησή του να ικανοποιήσει το αίτημά τους. Η ισχυριζόμενη παράλειψη και/ή άρνηση δεν μπορεί να προβληθεί με αίτηση ακυρώσεως γιατί η διοίκηση δεν υποχρεούται εις συγκεκριμένη ενέργεια προς ρύθμιση ορισμένης σχέσης. 25
30

(β) Με την απόφαση που περιέχεται στην επιστολή του Διευθυντή Δημόσιας Διοικήσεως και Προσωπικού ημερ. 25.1.94 (πίο πάνω) ανακλήθηκε η προσβαλλόμενη απόφαση, θεραπεύθηκε η ισχυριζόμενη παράλειψη και ως εκ τούτου η δίκη έχει καταργηθεί. 35

Θα προχωρήσω να εξετάσω τη δεύτερη από τις δύο πιο πάνω προδικαστικές ενστάσεις. Για υποστήριξη της θέσης του ο δικηγόρος της Δημοκρατίας παρέπεμψε στην απόφαση της Ολομέλειας στην υπόθεση *Χρυσταλλίνη Α. Καλλιμάχου κ.ά v. Δημοκρατίας* (1991) 4 Α.Α.Δ. 3803, στην οποία η Ολομέλεια έκανε μνεία μεταξύ άλλων και στην απόφαση πάλι της Ολομέλειας στην υπόθεση *Χρίστος Παπαδόπουλος v. Δημο-* 40

κρατίας (1989) 3 Α.Α.Δ. 973.

Στη σελ. 979 της απόφασης στην υπόθεση **Παπαδόπουλος** (πύ πάνω) ειπώθηκαν:

5

“Η ανάκληση διοικητικής πράξης είναι νέα εκτελεστή διοικητική πράξη. Η ανάκληση εξ ολοκλήρου διοικητικής πράξης ενεργεί *ex tunc* και κατά το Ελλαδικό Δίκαιο η δίκη καταργείται, γιατί επέρχεται η εξαφάνιση του αντικειμένου της. Ο αιτητής δεν συνεχίζει να έχει έννομο συμφέρον. (Πορίσματα Νομολογίας του Συμβουλίου της Επικρατείας, 1929-1959, 275· Τσάτσος - Η Αίτησις Ακυρώσεως Ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, Έκδοση Τρίτη, παράγραφος 188, σελ. 370 και επέκεινα· Σπηλιωτόπουλου - Εγχειρίδιον Διοικητικού Δικαίου, Δεύτερη Έκδοση, σελ.454· Αποφάσεις Σ.τ.Ε. 302/34, 1050/34, 18/35.)

10

15

Στην Κύπρο, με βάση την παράγραφο 6 του Άρθρου 146 του Συντάγματος, ακυρωτική απόφαση της προσβαλλόμενης πράξης, απόφασης ή παράλειψης από το Δικαστήριο, κάτω από την παράγραφο 4 του ίδιου Άρθρου, είναι αναγκαία προϋπόθεση για αξίωση εύλογης αποζημίωσης ή άλλης θεραπείας, εάν δεν ικανοποιηθεί η αξίωση του αιτητή από τη Διοίκηση - (**Phedias Kyriakides and The Republic (Minister of Interior)** 1 R.S.C.C. 66, 74).

20

25

.....

30

Η προσφυγή δεν μπορεί να προχωρήσει όταν παραμένει χωρίς αντικείμενο. Η ανάκληση της διοικητικής πράξης οδηγεί στην εξαφάνιση της πράξης και την κατάργηση της δίκης, εκτός εάν, κατά την περίοδο πριν την ανάκληση, ο αιτητής έχει υποστεί ζημία, η οποία δεν εξαλείφθηκε με την ανάκληση.

35

Ανεξάρτητα από την ανάκληση της διοικητικής πράξης ή απόφασης, αν στη διάρκεια της ισχύος της παρήχθησαν αποτελέσματα που ζημιώνουν τον αιτητή που δεν αντιμετωπίστηκαν, ή εξαλείφθηκαν με την ανάκληση, η προσφυγή πρέπει να αποφασιστεί από το Δικαστήριο με σκοπό την ακύρωση, για να μπορεί ο αιτητής με βάση την παράγραφο 6 να ζητήσει αποζημίωση.”

40

Σχετικό επί του θέματος θεωρώ και το ακόλουθο απόσπασμα από άλλη απόφαση της Ολομέλειας και συγκεκριμένα την υπόθεση **Στράγκα Από v. Δημοκρατίας** (1991) 3 Α.Α.Δ.. 643. Στη σελ. 651 ειπώθηκαν:

“Αποτελεί βασική αρχή του διοικητικού δικαίου ότι η δίκη καταργείται για διάφορους λόγους στους οποίους περιλαμβάνεται η έλλειψη αντικειμένου. Κατά κανόνα η προσφυγή δεν μπορεί να προωθηθεί και πρέπει να διαγραφεί αν μετά την καταχώρηση και πριν την εκδίκασή της επισυμβούν γεγονότα που έχουν ως συνέπεια την εξαφάνιση του αντικειμένου της, όπως π.χ. η ρητή ανάκληση της προσβαλλόμενης πράξης στο σύνολό της, η σωπηρά ανάκλησή της η οποία εξυπακούεται από νέα πράξη του ίδιου οργάνου που ρυθμίζει το ίδιο θέμα και η πλήρης ικανοποίηση της αξίωσης του αιτητή. Στις περιπτώσεις αυτές η δίκη καταργείται γιατί η συνέχισή της δεν εξυπηρετεί κανένα σκοπό. Στην περίπτωση όμως που έχουν προκύψει στον αιτητή ζημιολογόνες συνέπειες από την προσβαλλόμενη διοικητική πράξη ή παράλειψη ενώ αυτή βρισκόταν ακόμα σε ισχύ, η δίκη δεν καταργείται. Εναπόκειται, βέβαια, στον εκάστοτε αιτητή να αποδείξει ότι έχουν ήδη προκύψει σ’ αυτόν ζημιολογόνες συνέπειες από την προσβαλλόμενη πράξη πριν την ανάκληση της ή την ικανοποίηση της αξίωσης του και συντρέχει, επομένως, λόγος για τη συνέχιση της δίκης.”

Έχοντας υπόψη τις αρχές που καθιέρωσε η νομολογία όπως αυτές εκφράζονται στα πιο πάνω αποσπάσματα κρίνω ότι με την ικανοποίηση του αιτήματος των αιτητών που τους κοινοποιήθηκε με την επιστολή ημερ. 25.1.94, (πιο πάνω), η δίκη καταργήθηκε και οι αιτητές δεν έχουν οποιοδήποτε συμφέρο για τη συνέχισή της. Ούτε μπορεί να θεωρηθεί ότι οι αιτητές έχουν υποστεί οποιαδήποτε ζημιά κατά την περίοδο για την οποία η προσβαλλόμενη απόφαση ήταν σε ισχύ. Τέτοιος ισχυρισμός εξάλλου ούτε έχει προβληθεί ούτε έχει αποδειχθεί.

Σχετική είναι και η πρόσφατη απόφαση του Στυλιανίδη, Δ. τότε Δικαστή και νύν Προέδρου του Ανωτάτου Δικαστηρίου στην υπόθεση *Παγκύπρια Συντεχνία Νοσοκόμων (“ΠΑ.ΣΥ.ΝΟ”) v. Δημοκρατίας (Αρ. 1)* (1994) 4 Α.Α.Δ. 174

Στην εν λόγω υπόθεση η άρνηση της Υπηρεσίας Δημόσιας Διοικήσεως και Προσωπικού να συναντηθεί με τους αιτητές (που όπως είναι φανερό είναι οι ίδιοι με τους αιτητές στην παρούσα προσφυγή) για συζήτηση του θέματος εφαρμογής της πενθήμερης βδομάδας εργασίας και σε σχέση με τα μέλη της ΠΑ.ΣΥ.ΝΟ., ανακλήθηκε μεταγενέστερα. Το Δικαστήριο παρόλον που αποφάνθηκε ότι η προσβαλλόμενη απόφαση παραβίαζε το δικαίωμα της συνδικαλιστικής ελευθερίας, εντούτοις βρήκε ότι ενόψει της ακύρωσης και/ή ανάκλησης της προσβαλλόμενης διοικητικής απόφασης, η προσφυγή παρέ-

μεινε χωρίς αντικείμενο, και εφόσον ο δικηγόρος των αιτητών δήλωσε ότι οι αιτητές δεν μπορούσαν να αποδείξουν ότι, εκ πρώτης όψεως, υπέστησαν ζημιά στην περίοδο που η προσβαλλόμενη απόφαση ίσχυε, η δίκη καταργήθηκε.

5

Ενόψει του συμπεράσματός μου ότι η δίκη καταργείται θεωρώ αχρείαστο να ασχοληθώ με την πρώτη προδικαστική ένσταση του καθ' ου η αίτηση, ή με την ουσία της υπόθεσης.

10

Το Δικαστήριο κηρύσσει καταργημένη την προσφυγή. Επιδικάζονται £100,- έναντι των εξόδων των αιτητών.

Η προσφυγή κηρύσσεται καταργημένη. £100,- έξοδα υπέρ των αιτητών.